

Mottagare
Socialnämnden

Remissvar. Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner föreslaget yttrande till *Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag* och sänder det till Socialdepartementet som svar på remissen.

Sammanfattning

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att utvärdera lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag och analysera hur den har påverkat utvecklingen av bostadsanpassningsbidraget. I direktiven till myndigheten framkommer att Boverket finner hinder för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till nödvändiga anpassningar i bostaden ska Boverket lämna förslag på åtgärder.

Utvärderingen lämnar förslag på ändringar i lagen om bostadsanpassningsbidrag, som enligt myndigheten syftar till förtydligande, vissa förenklingar och hållbarhet.

Region Gotland är en av de kommuner som har blivit utsedda som remissinstans avseende Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag. Det yttrande som Socialnämnden föreslås lämna är att Region Gotland till del ställer sig bakom utvärderingens förslag eftersom det övergripande finns förslag som syftar till förtydligande och hållbarhet, samtidigt som Socialnämnden genom yttrandet inte instämmer i två av förslagen i lagändringen.

Socialnämnden föreslås godkänna föreslaget yttrande Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

Ärendebeskrivning

Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Regeringen har gett Boverket i uppdrag att utvärdera lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag och analysera hur den har påverkat utvecklingen av bostadsanpassningsbidraget. I direktiven till myndigheten framkommer att Boverket finner hinder för att personer med funktionsnedsättning ska få tillgång till nödvändiga anpassningar i bostaden ska Boverket lämna förslag på åtgärder. Förslagen kan vara förslag på ändringar i lagen om

bostadsanpassningsbidrag. Region Gotland är en av de kommuner som har blivit utsedda som remissinstans avseende Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.

Bakgrund

Den nuvarande lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag trädde i kraft den 1 juli 2018. Lagens syfte är att genom bidrag till anpassning av bostäder kunna ge personer med funktionsnedsättning en möjlighet till ett självständigt liv i eget boende. I propositionen till lagen framhålls att bostadsanpassningsbidraget är en del av svensk funktionshinderspolitik, det är en rättighetslagstiftning.

Förutom bostadsanpassningsbidraget finns även plan- och bygglagen (2010:900), PBL, som reglerar hur byggandet av bostäder och andra byggnader ska utformas i fråga om anpassningar och tillgänglighet.

Antalet ansökningar om bostadsanpassningsbidrag och antalet beviljade bidrag och bidragssummor har sjunkit under senare år. Regeringens uppdrag till Boverket har varit att belysa vad som hänt samt att redovisa orsaker till nedgången.

I Boverkets utvärdering av lagen har myndigheten inte funnit något som pekar på att lagändringen år 2018 skulle ha påverkat möjligheten att vare sig ansöka om bidrag eller att bevilja bidrag från kommunernas sida. Förändringen har pågått en längre tid och påverkats av olika faktorer, exempelvis demografi och bostadsbestånd. Nyare bostäder har högre standard och är mer anpassade från början.

Utvärderingen lämnar förslag på ändringar i lagen om bostadsanpassningsbidrag, som enligt myndigheten syftar till förtydligande, vissa förenklingar och hållbarhet.

Viktiga föreslagna ändringar i lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Möjlighet för fastighetsägare att överta bostadsanpassningsbidrag

Boverket föreslår lagändring med förtydligande kring möjligheten för fastighetsägare att överta bostadsanpassningsbidrag. Möjligheten har funnits sedan ändringen 2018 i lagen om bostadsanpassningsbidrag och motiverades bland annat med att ett övertagande förenklar processen för anpassningsärenden i allmänna utrymmen. Om fastighetsägaren söker bostadsanpassningsbidraget så tydliggörs vem som ansvarar för åtgärder och underhåll som behöver vidtas av dessa anpassningar. Då individen äger exempelvis en ramp, så ansvarar hen för rampen, men fastighetsägaren har ansvar för att andra i bostaden och besökare inte utsätts för fara på grund av exempelvis undermåligt underhåll eller osandad ramp vid halka.

Socialförvaltningen anser att det är ett positivt förslag. Med förändringen följer även möjlighet för fastighetsägare att ansöka om reparationsbidrag. Det framkommer inte tydligt i förslaget om rätten att ansöka om reparationsbidrag endast ska gälla så länge personen med funktionsnedsättning bor kvar. Socialförvaltningen anser att så länge personen med funktionsnedsättning bor kvar i fastigheten så är det positivt för den enskilde och ur ett hållbarhetsperspektiv med reparationsbidrag. Det föreligger en risk och svårigheter att registrera och följa vem som har behov av anpassningen om anpassningen flyttas över till fastighetsägaren. Om det är fastighetsägaren som ska vara sökande av reparationsbidrag behöver fastighetsägaren se till att inhämta intyg som styrker att någon i fastigheten behöver anpassningen.

Rullstolsgarage

Ansökan om bidrag för rullstolsgarage har tidigare hanterats olika runtom i landet. Boverket ser ett behov av förtydligande i lagtexten gällande förvaring av hjälpmedel för att framöver inkludera de flyttbara garage för rullstolar och el-rullstolar som hanterats olika i kommunerna idag.

Socialförvaltningen instämmer inte i förslaget om ändrad lagstiftning för rullstolsgarage, utifrån ståndpunkten att rullstolsgarage istället bör ses som hjälpmedel. Kräver Hjälpmedelscentralen förvaring av hjälpmedel borde verksamheten även tillhandahålla denna förvaring för att göra det möjligt för personen med funktionsnedsättning att erhålla de hjälpmedel hen har behov av. Om garaget är ett hjälpmedel kan det dessutom återanvändas, istället för att det blir den enskildes privata egendom med ett värde av 50-80 000 kr. Det finns då behov av att planera för förvaring av dessa garage, och en plan för hur och vem som arbetar med återtagandet och förvaringen. Bostadsanpassningsbidrag bör beviljas för framdragning av el och eventuella markarbeten.

Medboende i särskilt boende enligt SoL 4 kap. 1 c §

Boverket anser att personer som beviljas medboende i särskilt boende enligt SoL 4 kap. 1 c § ska kunna beviljas bidrag för bostadsanpassning i lägenheten på det särskilda boendet för att tillförsäkras individuella anpassningar i sitt nya hem. Personer som beviljas särskilt boende enligt SoL 4 kap. 1 §, beviljas sedan lagändringen 2018 inte bostadsanpassningsbidrag.

Socialförvaltningen anser att verksamheter som bedriver särskilda boenden, i egen eller privat regi, ska vara så anpassade att bostadsanpassningsbidrag inte behövs. Verksamheten har en skyldighet att skapa individuella anpassningar, och Socialförvaltningen menar att ansvaret bör omfatta både personer som beviljas särskilt boende utifrån omfattande och varaktiga behov, liksom de individer som beviljas medboende.

Avslag på grund av vissa brister i bostaden

I utvärderingen föreslår Boverket tydliggörande bestämmelser i lagen om bostadsanpassningsbidrag kring avslag på grund av vissa brister i bostaden. Det handlar om en grund för avslag som bottnar i en bostads otillräckliga skick för exempelvis anpassning/montering.

Socialförvaltningen instämmer i förtydligandet, då det inte är lämpligt att bostadsanpassningsbidrag används för att täcka upp för kostnader/situationer där hyreslagstiftningen inte räcker till. En hyresvärd ska inte kunna hänvisa en hyresgäst att ansöka om bostadsanpassningsbidrag för att täcka kostnader för renoveringar av hyreslägenheten för att på så sätt tex få badrummet eller köket renoverat. Risk finns då att hyresvärdar sätter detta i system för att slippa kostsamma renoveringar.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att utvärderingen om lagen om bostadsanpassningsbidrag är tydlig och ingående, de förändringar av lagstiftningen som föreslås bedöms ligga i linje med regeringens direktiv för utvärderingen. Det yttrande som Socialnämnden föreslås lämna är att Region Gotland till del ställer sig bakom utvärderingens förslag eftersom det övergripande finns förslag som syftar till förtydligande och hållbarhet, samtidigt som Socialnämnden genom yttrandet inte instämmer i två av förslagen i lagändringen.

I och med föreslagna ändringar som förvaltningen föreslår att Socialnämnden instämmer i, bedöms bostadsanpassningsbidraget bidra till jämlikhet i levnadsvillkor för personer med funktionsnedsättning.

Förvaltningen anser att två av Boverkets förslag till ändringar bör omprövas med anledning av att förvaltningen tar utgångspunkt i att ansvaret för tillgängligheten i vardagen, för personen med funktionsnedsättning eller den medboende partnern på särskilt boende, i de två fallen inte ligger inom ramen för bostadsanpassningsbidrag.

Beslutsunderlag

Utvärdering av lagen (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag

Tjänsteskrivelse daterad 2024-02-12

Yttrande daterad 2024-03-21

Socialförvaltningen

Marica Gardell
Socialdirektör

Skickas till

Socialdepartementet

Öystein Berge, kvalitetschef

Therése Thomsson, avdelningschef myndighetsavdelningen